

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van de Sint-Jan Berchmansmiddenschool te Avelgem

Hoofdstructuur so

	Pedagogische eenheid	33993-34009
	Instellingsnummer	34009
	Instelling	Sint-Jan Berchmansmiddenschool
directeur		Philippe VERCOUTERE
adres		Kasteelstraat 12 - 8580 AVELGEM
telefoon		056-64.42.12
fax		056-64.82.69
e-mail		middenschool@sjb-avelgem.be
website/URL		http://www.sjb-avelgem.be
	Bestuur van de instelling	114207 - K.S.O. Waregem-Anzegem-Avelgem te WAREGEM
adres		Stationsstraat 85 - 8790 WAREGEM
	Scholengemeenschap	113233 - SGKSO Sint-Paulus te WAREGEM
adres		Stationsstraat 85 - 8790 WAREGEM
	CLB	114728 - Vrij CLB Weimeersen te WAREGEM
adres		Zuiderlaan 42 - 8790 WAREGEM
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/10/2011, 11/10/2011, 12/10/2011, 13/10/2011, 17/10/2011 en 18/10/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	18/10/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	17/11/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Henri Christiaen
	Teamleden	Marc D'hoop Henk Foriers Marjan Meulewaeter

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Geschiedenis in het eerste leerjaar A en in het tweede leerjaar A, basisoptie Moderne wetenschappen	8
3.2 Wiskunde in het eerste leerjaar A en in het tweede leerjaar A, basisoptie Moderne wetenschappen.....	9
3.3 Wetenschappelijk werk in het tweede leerjaar A, basisoptie Moderne wetenschappen.....	10
4. BEWAAKT DE SCHOLEN DE EIGEN KWALITEIT?.....	11
4.1 Professionalisering	11
4.2 Begeleiding	12
4.3 Evaluatie	13
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	15
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	16
6.1 Wat doet de school goed?	16
6.2 Wat kan de school verbeteren?	16
6.3 Wat moet de school verbeteren?	16
7. ADVIES.....	17
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het studierendement in beide scholen is hoog, wat blijkt uit het percentage A-attesten. In het vervolgonderwijs zet zich dat verder via het hoge deelnemingspercentage en de goede slaagkansen. Het veilige leer- en leefklimaat en de kenmerken van de leerlingenpopulatie spelen hier ongetwijfeld een rol. Het aantal zittenblijvers en de schoolse achterstand zijn in feite te verwaarlozen. De meeste leerlingen stromen door vanuit de middenschool naar het college, hoewel een belangrijke groep leerlingen georiënteerd wordt naar studierichtingen buiten het college.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat het onderwijs van de meest onderzochte vakken in beide scholen voldoende vanuit de eindtermen en leerplandoelstellingen wordt ingevuld. Voor een tweetal vakken is er nood aan een meer evenwichtige leerplanrealisering. Het studiepeil van de onderzochte vakken varieert van behoorlijk tot goed. De leerinhouden worden op een voldoende niveau van kennis, inzicht en toepassing aangebracht. Globaal bekeken is er vak- en leraarafhankelijk nog een groeimarge m.b.t. het activerend en vaardigheidsgericht onderwijs, inclusief het onderzoekend leren (zie verder). Op dat vlak is er globaal bekeken een verschil tussen de eerste/tweede graad met de derde graad.

Vanuit de eigenheid en cultuur van beide scholen verloopt de onderwijsvernieuwing met uiteenlopende snelheden. In de middenschool staat men meer open voor doelgerichte onderwijsvernieuwing. Niettemin stelt er zich een onderwijskundige uitdaging die over de scholen heen moet aangepakt worden. Er is in het college actie nodig m.b.t. de volwaardige realisering van de specifieke eindtermen van de onderzoekscompetentie. Nochtans is er in enkele vakken een zekere expertise i.v.m. het omgaan met onderzoeksvragen en het leren onderzoeken beschikbaar. Een onderbouwde visie en traject zijn op schoolniveau evenwel nog niet ontwikkeld. Zodoende staat de organisatorische en inhoudelijke invulling van het pooldenken nog niet in de steigers. Met betrekking tot het inhoudelijke aspect ontbreken leerlijnen voor de betrokken vakken in de polen. Aan de andere kant zijn er wel leerlijnen in de middenschool opgesteld. Voor enkele vakken is er zelfs een aanzet gegeven tot een graadoverstijgende samenhang.

De elektronische leeromgeving wordt regelmatig gebruikt door leraren en leerlingen. Voor bepaalde vakken is een inhaalbeweging nodig wat het ICT-gebruik en de leerlingenproeven betreft. Nochtans wordt er op schoolniveau belang gehecht aan het materiële en didactische comfort in de vakken. Voor een wetenschappelijk vak ontbreekt evenwel moderne meetapparatuur.

Via de talrijke werkgroepen zijn de leraren sterk geëngageerd op schoolniveau. In de klaspraktijk tonen ze een opvoedkundige bekommernis en handelen vakinhoudelijk deskundig.

Zowel de deskundigheidsbevordering als de nascholing worden door de directies gestimuleerd. In het college wordt systematischer gerapporteerd over de gevolgde nascholing. Logischerwijze moeten de nascholinginspanningen m.b.t. de onderzoekscompetentie opgevijseld worden. Een andere uitdaging ligt in een doeltreffender aansturing op schoolniveau dat het aangeleerde daadwerkelijk impulsen geeft tot didactische vernieuwingen en verbeteringen in de klaspraktijk. Aansluitend hanteren niet alle vakgroepen met het oog op een doelgerichte werking schriftelijke afspraken met prioriteiten en verbeterpunten. Voorts treden er merkbare kwaliteitsverschillen in hun werking op. In essentie slaat dat op de inhoudelijke diepgang van het overleg.

De scholen zorgen voor een zorgvuldige administratieve afhandeling van de evaluatie- en rapporteringspraktijk. De deliberatie verloopt doordacht en niet-selectief. Hierbij wordt de regelgeving gerespecteerd. Er is duidelijke informatie op schoolniveau beschikbaar en de handleidingen bieden een goede organisatorische ondersteuning. De evaluatie is van een voldoende niveau, overwegend leerplangericht en spoort met de lesactiviteit. De scholen

hebben een verschillende aanpak ten aanzien van de attitudebeoordeling, terwijl de uitwerking van de vakattitudes voor verfijning vatbaar is. De leerlingen krijgen geregeld feedback bij de opdrachten en toepassingen. Toch zijn er een aantal specifieke werkpunten inzake het evaluatiebeleid. Naast het ontwikkelen van een brede kijk op evaluatie, is er de behoefte in bepaalde vakken om meer gelijkgerichtheid en een meer inhoudelijke aansluiting bij de leerplandoelstellingen te bewerkstelligen. De digitale rapportering laat toe om efficiënter te registreren. De effecten op de informatiewaarde van de rapporten zijn in beide scholen verschillend.

Zowel in de middenschool als in het college is de schoolloopbaanbegeleiding goed uitgebouwd. Per graad is er een degelijk studiekeuzeprogramma beschikbaar. De middenschool heeft met de leraren een duidelijke visie op oriënteren uitgewerkt. In de middenschool staat de attesteringsstrategie (op basis van zeer informatieve rapporten) ten dienste van de schoolloopbaanbegeleiding. In de middenschool is de bewaking en opvolging van de kwaliteit is een voorbeeld van goede praktijk. In het college is de bewaking en opvolging van de kwaliteit van de schoolloopbaanbegeleiding minder gestructureerd. De rapportering is minder informatief in functie van studieoriëntering.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	wiskunde geschiedenis	
Graad 1	Moderne wetenschappen	wiskunde geschiedenis	wetenschappelijk werk

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Loopbaanbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Geschiedenis in het eerste leerjaar A en in het tweede leerjaar A, basisoptie Moderne wetenschappen

Voldoet

Motivering

- Geschiedenis maakt deel uit van de basisvorming in de bovenvermelde structuuronderdelen.
- De leerboeken en zelf gemaakte werkbladen zijn de leidraad voor het onderwijsleerproces. De ordening en selectie van leerinhouden sluiten voldoende aan bij de betrokken leerplancriteria. De initiatie in het historische referentiekader en het historische onderzoek verloopt leerplangericht. Het referentiekader wordt voldoende in de studie van de samenlevingen geïntegreerd. Het begrippenkader wordt samen met de leerinhouden opgebouwd. In het tweede leerjaar A verloopt de geïntegreerde benadering van de studie van de mediterrane wereld volgens de structuur van het leerboek. Enkele vergelijkende schema's tonen verschillen en gelijkenissen tussen de betrokken samenlevingen aan.
- Het beschrijvende niveau van het historische denken staat centraal. Daarbij worden cognitieve doelstellingen voldoende tot goed gerealiseerd. De manier waarop de historische inhouden bestudeerd worden is nog niet optimaal op alle leerplandoelen 'mens en samenleving' afgestemd (zie leerplan 2009/037: leerplandoelen S2.5 tot S2.13). Het ontbreekt soms aan relevante doelgerichte duiding en actualisering van historische inhouden, structuren en probleemvelden.
- In beide leerjaren wordt doorlopend met gevarieerd bronnenmateriaal gewerkt. Via oefeningen, waaronder ook begeleid zelfstandig werk, verwerven de leerlingen de nodige vaardigheden om informatie uit verschillende soorten bronnen te halen en deze tot inhouden te verwerken. Audiovisuele en multimediale leermiddelen worden frequent ingezet. Het gebruik is niet alleen gericht op illustratieve ondersteuning, maar evenzeer op analyserende verwerking. Het vaklokaal is daartoe met voldoende leermiddelen uitgerust. Toepassingen van heuristiek, historische methode en presentatie komen veeleer zelden voor en zijn niet optimaal in de studie van de samenlevingen geïntegreerd.
- Het onderwijsleerproces, het klasmanagement en de leermiddelen ondersteunen het leren leren. De leerlingencursussen zijn goed gestructureerd, maar de gehanteerde invuldidactiek is niet altijd bevorderend voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid. De toepassing van het OVUR-principe (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en reflecteren) en elementen van zelfevaluatie bij zelfstandig werk bevorderen de leerstrategieën van de leerlingen. Er is voldoende aandacht voor voorbereiding van en feedback op leerlingenevaluatie. In geval van specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau.
- De leerlingenevaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en proefwerken. Het dagelijks werk bevat herhalingstoetsen en taken. De toetsen peilen voldoende evenwichtig naar kennis, inzicht en vaardigheden. De taken bestaan vooral uit verwerkingsopdrachten op kleine schaal.
- De proefwerken zijn verzorgd en gevarieerd samengesteld. De vraagstelling is op het begripsniveau van de leerlingen afgestemd en sluit bij het onderwijsleerproces aan. Er wordt over gewaakt dat kennis, inzicht en vaardigheden evenwichtig geëvalueerd worden (bijv. eenduidige kennis- en inzichtsvragen, analyse van informatiebronnen, situeren in tijd en ruimte, schema's aanvullen, sorteer- en combineervragen). In

leerjaar 2A kan de evaluatie uitdagender door de inhoud van de vragen optimaler af te stemmen op de inhoud van de leerplandoelen 'mens en samenleving'. Gesloten vragen blijven te vaak beperkt tot het invullen, sorteren of combineren van feiten en begrippen zonder te vragen naar onderbouwing of verklaringen.

- In het algemeen hebben vormen van actief leren en toepassingen van historisch speur- en denkwerk, historische methode en presentatie te weinig gewicht in de evaluatie.
- Uit de studieresultaten blijkt dat de overgrote meerderheid van de leerlingen slaagt. In relatie tot de kwaliteit van het onderwijsleerproces en de leerlingenevaluatie wijzen deze op een voldoende tot goed rendement.
- In de vakgroep van de eerste graad is er een goede samenwerking; er wordt heel gelijkgericht gewerkt. Aansturing van beleidsprioriteiten en professionalisering zorgen voor ontwikkelingsdynamiek. Er is een aanzet gegeven tot graadoverstijgende verticale samenhang, maar deze is voorlopig beperkt tot een inventarisatie van het respectieve didactische handelen van de betrokken leraren.

3.2 Wiskunde in het eerste leerjaar A en in het tweede leerjaar A, basisoptie Moderne wetenschappen

Voldoet

Motivering

- Wiskunde maakt deel uit van de basisvorming van de bovenvermelde structuuronderdelen.
- In het eerste jaar van de A-stroom en in het tweede jaar van de eerste graad in de basisoptie Moderne-wetenschappen worden de eindtermen en de leerplandoelstellingen van het graadleerplan (D/2009/7841/003) in de basisvorming in voldoende mate gerealiseerd. Het evenwicht tussen elementaire leerstof, basis-, verdiepings- en uitbreidingsleerstof wordt in alle klasgroepen gerespecteerd, conform de verwachtingen van het leerplan.
- De algemene eindterm in verband met ICT en de ICT-verwachtingen in de vakoverschrijdende eindtermen en in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd, maar er zijn groeikansen. Ondanks de beschikbaarheid van computerlokalen voor ICT-ondersteuning, worden in de eerste graad algebraïsche en meetkundige pakketten nog te weinig functioneel gebruikt. Niettegenstaande enkele verdienstelijke initiatieven staat het inschakelen van het digitaal platform nog in het begin van ontwikkeling.
- De planningsdocumenten worden gemeenschappelijk opgesteld, zijn overzichtelijk en geënt op de leerplandoelstellingen. De vakgroep plant, controleert en stuurt bij indien nodig.
- De gezamenlijke planning en de vele informele overlegmomenten zorgen voor een grote gelijkgerichtheid van de leraren met betrekking tot de beoogde doelen, de gehanteerde werkvormen, de evaluatie en de aangeboden remediëring.
- Tijdens de lessen worden de leerlingen met veel zorg benaderd en de aandacht voor leren leren is verankerd in de lessen van de eerste graad. De communicatie met de leerlingen is overwegend stimulerend en gericht op inzet en op prestatie. De lessen verlopen rustig en de lestijd wordt optimaal benut.
- De vakgroep zet de eerste stappen om de leerlingenresultaten voor wiskunde en de resultaten in het vervolgonderwijs te analyseren ter optimalisatie van de eigen onderwijsleerprocessen. De vakgroep heeft aandacht voor de horizontale en verticale samenhang van het aangeboden curriculum en experimenteert met enkele vormen van zelfevaluatie.
- Vanaf dit schooljaar wordt er in bepaalde lessen gewerkt met een vorm van differentiatie. Dankzij de inzet en de gedrevenheid van de betrokken leraren wordt dit initiatief gebruikt als katalysator voor het verder optimaliseren van het aangeboden

cursusmateriaal en het bijsturen van het leerproces. Niettegenstaande het nog te vroeg is om het rendement van deze werking in kaart te brengen, maakt de vakgroep nu reeds gebruik van de feedback die door de leerlingen wordt gegeven. Voorlopig ontbreekt het echter aan expertise om adequaat te reageren op de uitdagingen die de recente onderwijsvernieuwing meebrengt.

- De materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren voldoet. De inrichting van sommige leslokalen is elementair en biedt geen inhoudelijke meerwaarde aan een wiskundige onderwijs- en leeromgeving. De persoonlijke toets die sommige leraren geven aan de inrichting van hun (vak)lokaal draagt dan weer bij tot een efficiënte lesorganisatie.
- Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting werden enkele vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd. De multiplicatie van de inhouden is goed.
- In alle lesgroepen streeft men een hoog niveau na en het bereiken van dat niveau lukt goed. De leerlingenevaluatie is voldoende afgestemd op de leerplandoelen. De proefwerken worden steeds in overleg en verzorgd opgesteld, zijn van een redelijke lengte en alle verschillende vaardigheden (reken- en tekenvaardigheden, denk- en redeneervaardigheden, probleemoplossende vaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) komen in voldoende mate aan bod.
- Men werkt voornamelijk met aangekondigde toetsen. Het effect is dat veel leerlingen studeren met het oog op de volgende aangekondigde toets en niet met het oog op de volgende les waardoor de leerstof niet bij elke leerling blijft beklijven. Een groep leerlingen vertoont een tekort aan parate basiskennis bij de start van de tweede graad.
- Uit een controle van de proefwerken blijkt dat in het eerste jaar de proefwerken integraal van het ene schooljaar naar het andere worden gekopieerd. Dit is geen bewijs van creativiteit en doet vragen rijzen over de validiteit van de resultaten.
- De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om attitudes in de evaluatie op te nemen. De leerlingen en ouders krijgen voornamelijk productfeedback. Het geven van procesfeedback op basis van grondige toetsanalyses is nog in het begin van ontwikkeling.

3.3 Wetenschappelijk werk in het tweede leerjaar A, basisoptie Moderne wetenschappen

Voldoet

Motivering

- Wetenschappelijk werk maakt geen deel uit van de basisvorming van de bovenvermelde structuuronderdelen.
- De eindtermen en de leerplandoelstellingen worden voor wetenschappelijk werk in de basisoptie Moderne wetenschappen in voldoende mate gerealiseerd.
- Er wordt, zoals het leerplan voorschrijft, vaardigheidsgericht gewerkt en de leerlingen realiseren ruimschoots de doelen rond onderzoekend leren.
- Via projecten wordt aandacht besteed aan het slaan van bruggen met het vak socio-economische initiatie (SEI), waardoor de leerlingen wetenschap leren plaatsen in de samenleving en een beeld krijgen van mogelijke latere studiekeuzes.
- De leerplandoelstellingen worden gerealiseerd via contexten. Bij de uitwerking wordt sterk vertrokken van de onderzoeksvraag. De verschillende leermiddelen en ICT worden hierbij efficiënt aangewend. Leerlingenpractica worden vlot en kwaliteitsvol geïntegreerd in het leerproces.
- De infrastructuur en de beschikbare uitrusting bevorderen de leerplanrealisatie. De school zorgt voor kleine lesgroepen, waardoor een optimale begeleiding van het leerproces mogelijk is.
- Het cursusmateriaal ondersteunt de leerlingen voldoende bij hun studie.

- De evaluatiepraktijk legt vooral de nadruk op het leerproduct en in mindere mate op het leerproces. Bij de evaluatie staan vaak de leerinhouden centraal en in mindere mate de leerplandoelstellingen. Hierdoor wordt het vaardigheidsgericht werken niet ten volle gevalideerd. Voor het evalueren van attitudes maakt de vakgroep vanaf dit schooljaar gebruik van attitudeschalen. Zowel de leraar als de leerling geven hierbij een beoordeling.

4. BEWAAKT DE SCHOLEN DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Motivering

- De beide directies hechten ontegensprekelijk belang aan nascholing en stimuleren de professionalisering van het korps. Er is een gezamenlijk opgesteld tweejaarlijks nascholingsplan dat goedgekeurd wordt door het lokaal onderhandelingscomité. Evenwel werd het in het verleden niet voor advies voorgelegd aan de schoolraad, evenmin werden de schoolwerkplannen in het participatieorgaan overlegd.
- Het nascholingsplan is een overzichtelijk en werkbaar document. Binnen dit kader legt elke school zijn eigen klemtonen. Naast de nascholingsthema's gekoppeld aan prioriteiten, is er duidelijke informatie over de aanvraagprocedure, de informatiedoorstroming en de evaluatie van de gevolgde nascholing. Men heeft gebruikgemaakt van diverse interne kanalen en bronnen om zich een goed beeld te vormen van de nascholingsbehoeften op school- en klasniveau. Momenteel peilt men naar de reële nascholingsbehoeften via de directieraad en een grootschalig onderzoek op het niveau van de scholengemeenschap.
- Uit de geselecteerde thema's blijkt enerzijds dat de schoolleiding zich bewust is van het belang en de betekenis van onderwerpen passend binnen de leerplannen; anderzijds is het opmerkelijk dat in de realiteit mondjesmaat wordt ingeschreven voor onderzoekscompetentie, leerlingenevaluatie en activerende werkvormen. Heel recentelijk - ook onder impuls van de huidige schooldoorlichting - is er een inhaalbeweging op gang gekomen.
- Beide directies hebben een goed zicht op de leerbereidheid binnen de personeelsformatie. De geïndividualiseerde functiebeschrijvingen en de functioneringsgesprekken zijn hierbij een nuttig instrument. De nascholing van de schoolleiding en van het ondersteunend personeel is geënt op de schoolpraktijk.
- In beide scholen staat men voor de reële uitdaging om de effectieve verspreiding en de toepassing van het geleerde binnen de vakgroepen op te volgen. Afhankelijk van de vakgroep wordt soms geïnformeerd en gecommuniceerd over de gevolgde nascholingen. In het college hanteert men op een meer systematische wijze het formele document voor het rapporteren over en het evalueren van de gevolgde nascholing.
- De nascholingsmiddelen worden correct gebruikt. Vaak wordt meer uitgegeven dan de hiervoor toegekende middelen. De scholen investeren niet bewust in de uitbouw van een informatierijke leeromgeving, maar de leraren kunnen hun wensen inzake (vak)tijdschriften en didactische magazines steeds overmaken. In het teken van de onderwijskundige vernieuwingen is deze vaststelling betekenisvol.
- De deskundigheid van de leraren van de geïnspecteerde vakken concretiseert zich in een professionele taakbekommernis. Uit de vakverslagen blijkt dat de vakinhoudelijke

bekwaamheid van de leraren op niveau is, terwijl er zeker nog een groeimarge is in het verruimen van hun vakdidactische handelingsrepertoire (leraargebonden verschillen per graad).

Inbreuken tegen de regelgeving

- De vaststelling van het nascholingsbeleid wordt niet geadviseerd door de schoolraad (Decreet betreffende de participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 02 april 2004 - artikel 19).
- Het opstellen of wijzigen van het schoolwerkplan werd niet in de schoolraad overlegd met de directie (Decreet betreffende de participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 02 april 2004 - artikel 21).

4.2 Begeleiding

4.2.1 Loopbaanbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Motivering

- Zowel in de middenschool als in het college is de schoolloopbaanbegeleiding goed uitgebouwd. Per graad is een degelijk studiekeuzeprogramma uitgewerkt. Leerlingen en ouders krijgen voldoende informatie over de studiemogelijkheden in de volgende graad. Deze informatie wordt verstrekt door de schoolleiding, de klassenleraar en het CLB. Daarnaast brengt de klassenraad een gefundeerd advies uit met betrekking tot de studiekeuze.
- De middenschool heeft met de leraren een duidelijke visie op oriënteren uitgewerkt. Ze wil een informatierijke en verkennende tussenstap vormen tussen het basisonderwijs en de studierichtingen in de tweede en de derde graad. Naast de informatiesessies organiseert men voor de basisopties Mechanica-elektriciteit en Sociaal-technische vorming een aantal bezoeken aan bedrijven en/of diensten. Voor de leerlingen van het beroepsvoorbereidend leerjaar worden snuffelstages georganiseerd. Leraren professionaliseren zich om een voldoende zicht te krijgen op het studieaanbod in aso tso, en bso. In de middenschool staat het deliberatiebeleid in het teken van de schoolloopbaanbegeleiding. Op de rapporten wordt gewerkt met attitudes, basis en uitbreiding om zo leerlingen beter te kunnen oriënteren naar de tweede graad. Leerlingen van de middenschool worden breder georiënteerd dan de studierichtingen die in het schoolaanbod van het college voorkomen.
- Sedert een aantal jaren volgt de middenschool de resultaten van de leerlingen en het effect van de gegeven adviezen op. Ze wil hiermee niet alleen zicht krijgen op de schoolloopbaan van de leerlingen, maar ook op de vakken waarvoor problemen optreden in bepaalde vervolgstudierichtingen. Deze gegevens worden aangewend om de aanpak van bepaalde vakken in de middenschool bij te sturen. Deze bewaking en opvolging van de kwaliteit is een voorbeeld van goede praktijk.
- In het college is de bewaking en opvolging van de kwaliteit van de schoolloopbaanbegeleiding minder gestructureerd. De rapportering is minder informatierijk in functie van studieoriëntering.
- Ondanks de overlegmomenten met ouders en leerlingen wordt het advies, zowel in de middenschool als in het college, niet altijd gevolgd. Dit levert voor een aantal vakken (o.a. voor wiskunde) soms problemen op in de vervoljaren. De leraren proberen dit op te vangen door voor bepaalde vakken zwaar in te zetten op remediëring.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Motivering

- In de eerste graad en in het college zijn er leidraden voor toetsen opgesteld. Ze kunnen beschouwd worden als concretisering van een niet uitgeschreven visie op leerlingenevaluatie. De leidraden stellen controletoeetsen, formatieve en summatieve toetsen als evaluatievormen centraal, behalve voor enkele vakken waar gespreide evaluatie toegepast wordt. Het evaluatiesysteem, zoals voorgesteld in de leidraden, biedt geen brede kijk op evaluatie en houdt het mogelijk om overwegend reproductiegericht te evalueren. De leidraden zijn onvoldoende duidelijk (middenschool) of leveren geen impulsen (college) voor vernieuwende evaluatievormen, die soms meer aangewezen zijn om bepaalde leerplandoelen objectief en valide te evalueren. De invulling daarvan wordt aan de vakgroepen overgelaten. Het resultaat is dat dit vakgroep- en leraarafhankelijk verschillend aangepakt wordt. Leerplandoelstellingen en -aanbevelingen zijn nog niet in elke vakgroep of voor elke leraar de absolute inspiratiebron voor evaluatie. In het algemeen heeft actief en competentiegericht leren weinig gewicht in de evaluatie. De rol van dagelijks werk in de eerste graad en de puntenverhouding dagelijks werk/proefwerken in het college stimuleren dit onvoldoende.
- Dat de evaluatie een remediërende rol vervult, is positief. Tegenvallende studieresultaten geven veelal aanleiding tot remediërende acties. In het college is de frequentie van evalueren en het gebruik van kleinere controletoeetsen soms te gering om de remediëring optimaal te realiseren. Dat er een duidelijke samenhang is tussen de resultaten van de evaluatie, de deliberatiebeslissingen en de adviezen in het teken van loopbaanbegeleiding, is eveneens positief. In de eerste graad vervullen de resultaten van het dagelijks werk en van het basisgedeelte en de uitbreiding in de steunvakken een belangrijke rol in de remediëring en oriëntering van de leerlingen.
- De leidraden bieden een goede organisatorische ondersteuning. Er zijn duidelijke afspraken over het evaluatiesysteem, waaronder de planning van rapporten- en proefwerkenperiodes, het gebruik van gespreide evaluatie voor bepaalde vakken, puntenverhoudingen dagelijks werk en proefwerken (college), de invulling van de geïnformatiseerde rapporten, richtlijnen voor leerlingen, enz. De organisatorische differentiatie is afgestemd op het profiel en de finaliteit van de betrokken graden.
- De inhoudelijke ondersteuning in de leidraden beperkt zich vooral tot richtlijnen voor de summatieve evaluatie (proefwerken): richtlijnen voor samenwerking in geval van parallelle klassen en voor het opstellen van representatieve, objectieve en valide proefwerken. Voor de inhoudelijke invulling van gespreide evaluatie en van dagelijks werk zijn de richtlijnen veeleer algemeen en weinig sturend.
- In de meeste vakken werkt men gelijkgericht in geval van parallelle klassen. Nog niet in alle vakgroepen is de leerlingenevaluatie gestoeld op verticale samenhang, diepgaand leerplangericht overleg en leerplanstudie. In bepaalde vakgroepen zijn er wel enkele gemeenschappelijke criteria. In sommige vakken is er aandacht voor kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen. De inhoudelijke aansluiting bij de leerplandoelstellingen is in sommige vakken voor verbetering vatbaar.
- De visie op attitudebeoordeling verschilt in de eerste graad en in het college. In de eerste graad worden algemene attitudes (leer-, leef- en werkhouding) volgens expliciete criteria geëvalueerd. De evaluatie staat los van de leerprestaties en heeft een aanmoedigende of remediërende functie. In het college zijn de indicatoren van de attitudebeoordeling bepaald maar verder niet in criteria geconcretiseerd. De resultaten van de attitudebeoordeling worden er in de punten dagelijks werk verrekend en zijn

weinig transparant. De evaluatie van vakattitudes is in de eerste graad en het college eveneens weinig transparant.

- De evaluatie van de geïntegreerde proef verloopt zorgvuldig met aandacht voor proces- en productevaluatie.
- Dat het evaluatiesysteem heel veel nadruk legt op toetsen, leidt tot een evaluatiecultuur die andere evaluatievormen naar de achtergrond verdringt. Zo zijn er onvoldoende randvoorwaarden voor een optimale doeltreffendheid (aansluiting van de evaluatie op alle leerplandoelen en -aanbevelingen).
- In de eerste graad geven de actualisering van de deliberatiecriteria en de GOK-werking (thema taalvaardigheidsonderwijs) aanleiding tot analyse van de doeltreffendheid van de evaluatie. Deze brengen tegelijk een ontwikkelingsdynamiek en gerichte professionalisering op gang. In de bovenbouw (college) is de opvolging van de doeltreffendheid veeleer situationeel (bijv. in geval van opvallende studieresultaten). De evaluatiepraktijk wordt er iets te weinig in vraag gesteld. De strikte organisatorische afspraken stimuleren dit ook niet.

4.3.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- De school rapporteert frequent over de resultaten van de leerlingen. Ze wil hiermee de ouders doorlopend informeren over de leerprestaties van de leerlingen. In de eerste graad gebeurt dit via weekrapporten; in de bovenbouw via de schoolagenda en de rapporten dagelijks werk. De school is recentelijk overgestapt naar een nieuw rapporteringsprogramma. De informatisering biedt meer ondersteuning voor een vlotte en verzorgde registratie. Ondanks overleg daarover, geeft de informatisering geen aanleiding tot bijsturing of actualisering van de evaluatiepraktijk. Vooral in de eerste graad heeft ze wel de informatiewaarde van de rapportering vergroot (bijv. weekrapporten in plaats van registratie in de schoolagenda, deelonderwerpen en opsplitsing basis/extra in de steunvakken). In het college zijn de geïnformatiseerde rapporten een bestendinging van het vroegere rapportersysteem.
- In de eerste graad kiest men er bewust voor de vakken, de attitudebeoordeling, het dagelijks werk en de proefwerken niet met elkaar op te tellen en procentueel te verrekenen. Dit houdt de profilering van elk vak of van elke vormingscomponent duidelijk uit elkaar in het teken van studiebekrachtiging, advisering en oriëntering. In de praktijk schept dit hier en daar onduidelijkheid over het gewicht van dagelijks werk in het geheel van de vorming.
- De rapporten bevatten vooral cijfergegevens (met uitzondering van het attituderapport in de eerste graad). Ze worden door de vakleraren nog te weinig benut voor verduidelijkende, diagnostische vakcommentaren. De commentaren zijn vaak vaststellend, soms aanmoedigend. Ze hebben vooral betrekking op de ingeschatte studiehouding van de leerlingen. In geval van remediëring hanteert de school een aparte rapportering en communicatie. De link tussen beide wordt niet altijd duidelijk gerapporteerd.
- De behaalde resultaten worden aan de ouders toegelicht tijdens de oudercontacten. Daarnaast worden de ouders van leerlingen, voor wie een gesprek noodzakelijk geacht wordt, op school uitgenodigd.
- De deliberatie gebeurt op grond van duidelijk uitgeschreven criteria en conform de regelgeving. Daarbij wordt rekening gehouden met de studieresultaten, het gewicht van de vakken in het geheel van de vorming en relevante pedagogische contextfactoren. Het deliberatiebeleid is prospectief en oriënterend en ondersteunt de

loopbaanbegeleiding. In de eerste graad zijn er predeliberaties om de ouders te informeren over signalen of knipperlichten in het vooruitzicht van de eindbeslissing. Daaraan worden soms nog remediërende acties verbonden. Uitgestelde beslissingen zijn beperkt tot uitzonderlijke en individuele gevallen.

- Uit de notulen van de klassenraden blijkt dat B- of C-attesten in de meeste gevallen gemotiveerd worden vanuit de studieresultaten. Ze bevatten weinig of geen verwijzingen naar eventueel genomen remediëringsinitiatieven en de effecten ervan. In het teken van loopbaanbegeleiding worden wel frequent adviezen geformuleerd, zeker naar aanleiding van B- of C-attesten. In het laatste geval ontvangen de ouders samen met het rapport een afzonderlijk document met de motivering en het advies.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de scholen levert volgende vaststellingen op:

- Beide scholen vormen een pedagogische eenheid, realiseren een samenwerking op een aantal afgebakende domeinen en functioneren onder één administratie. Daarnaast voeren ze een eigen beleid en profileren sterk hun eigenheid. Recentelijk werd wel een gemeenschappelijke pedagogische visietekst geschreven.
- Naast een overkoepelend onderhandelingscomité en een dito schoolraad, is er een coördinatiegroep om de afstemming in het gemeenschappelijk beleid te bewaken. Zowel het lokaal onderhandelingscomité als de schoolraad spelen hun decretale rol in het schoolbeleid. Er werd vastgesteld dat de verplichte advies- en overlegmateries niet steeds op de schoolraad geagendeerd worden. Het gaat respectievelijk om het nascholingsplan en de schoolwerkplannen.
- Binnen de pedagogische eenheid is er een afgelijnde taakverdeling tussen beide directies. Daarnaast is er per school een functioneel middenkader waarin de coördinatoren per graad een kernrol spelen. De respectieve directieraden fungeren als klankbord en denktank voor de schoolleiding. Naast de leerlingenraden zijn tal van werkgroepen operationeel.
- Voor de beleidsuitvoering en -uitwerking steunt men op visieteksten en nota's met prioriteiten en werkpunten. De jaarlijks herwerkte schoolwerkplannen zijn de sleuteldocumenten en bevatten de acties voor het schooljaar.
- In de scholen heerst een participatief klimaat geïnspireerd door een democratisch leiderschap (wel verschillende schoolleiderstypes en schoolculturen). Dat versterkt de samenhang en de collegialiteit bij het personeel in de respectieve scholen. Vooral in de derde graad hebben het individualisme en de professionele autonomie invloed op de doorwerking van onderwijsveranderingen en -vernieuwingen. In deze context was de gemeenschappelijke pedagogische studiedag rond schooloverstijgende en vakoverschrijdende vakgroepvergadering niet zonder belang.
- Beide directies staan ontegensprekelijk open voor aanwijzingen vanuit externe evaluatie (bijv. inspectie) en voor kwaliteitszorg. De deelname aan specifieke projecten illustreren dat, evenals de interne bevestigingen met zelfreflectie over aspecten van de schoolwerking.
- Het talenbeleid op de middenschool hangt samen met het GOK-thema 'taalvaardigheidsonderwijs'. Er is aandacht voor instructietaal en alternatieve werkvormen. Er wordt in de lessen sterk gewerkt rond de spreekvaardigheid van de leerlingen; recentelijk worden de vorderingen op dit vlak bijgehouden in een spreekfiche in de agenda. Via interne nascholing probeert de school een meer open en toegankelijke cultuur ten aanzien van talenbeleid tot stand te brengen. In het college worden een aantal losse initiatieven genomen in het kader van het talenbeleid. Een aantal initiatieven vanuit de middenschool, bijvoorbeeld aandacht

voor instructietaal, sijn pelen mondjesmaat door in het college. Een gestructureerde aanpak rond talenbeleid is in ontwikkeling.

- Samen hebben beide scholen reeds een doordachte en gestructureerde inspanning geleverd m.b.t. de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. De aansturing vanuit de schoolleiding is hier doelgericht.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het studierendement.
- Het rustige leer- en leefklimaat.
- De aandacht voor kwaliteitszorg.
- De schoolloopbaanbegeleiding.
- De uitwerking van de attituderapportering.
- De professionele en opvoedkundige taakbekommernis bij het personeel.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het prospectieve deliberatiebeleid.
- De adequate organisatie.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De diagnostische en remediërende vakcommentaren op de rapporten.
- De evaluatiepraktijk vanuit een actuele visie op onderwijs.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De nascholingsthema's i.v.m. het vakdidactische en de evaluatie.
- De inhoudelijke diepgang van het overleg in bepaalde vakgroepen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving:

- De besluitvormingsprocedures i.v.m. het nascholingsplan en de schoolwerkplannen.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Henri Christiaen

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Directeur Philippe Vercoutere